

LER PÅ PAPIR

At træde indenfor i værkstedet hos den keramiske kunstner Helene Callesen.

Af Mads Callesen

Oftest møder vi kunstnernes værker på museer og gallerier eller for den sags skyld gengivet på de glittede sider i et kunstblad. Værkernes rette element er dog værkstedet, atelieret: Det er her, kunsten bliver til. Det er her, vi ser, hvorfor kunstværk betyder *kunstarbejde*. Det er her, vi ser, at kunst ikke er erobrede mål, men stræben.

Træder vi indenfor hos den keramiske kunstner Helene Callesen, da er det netop værkstedet, vi træder ind i. Og dog forvirres vi i første omgang – for hvilken slags værksted? Det ser ud som en keramikers værksted, lerets lugt af tyngde møder os, men væggene domineres af, hvad der synes at være grafiske arbejder: "Horisont", "En dråbe gul", "En kærlig grænse", "Glimmerler". Ser vi med åbne øjne, bliver det dog snart klart, at Helene Callesens arbejder slet ikke er grafik endside er på glittede ark, men er to-dimensional keramik: *Ler på papir*. Smager vi på ordene i den engelske betegnelse "clay on paper", fornemmer vi allerede mødet mellem det tunge ler og papirets lethed og modtagelighed. Helene Callesen demonstrerer beredvilligt, hvordan hun lader ler og vand bevæge sig rundt på papiret, og hvordan lerets fine korn da fæstner sig forskelligt. Og værkstedsgæsten erfarer, at med *ler på papir* som udtryksform, kan ikke enhver fortælling fortælles. Men hver eneste fortælling, Helene Callesens værker fortæller, er fortalt i samtale med leret og lerets egenskaber. Se igen på værkerne her på siden!

Bibelen skildrer som bekendt Gud som en anden keramik, der med sine hænder former mennesket af den våde lerjord og giver det ånd ved at blæse sin ånde i dets næsebor – siden da har enhver kunstner forsøgt at gøre Ham kunsten efter. I Helene Callesens tilfælde er det helt afgørende, at ånden kalder noget til live, som allerede på forhånd findes i den våde lerjord – kunst er ikke ånd hældt på flaske. Helene Callesen (f. 1981, uddannet på Danmarks Designskole på Bornholm, adskillige udstillinger) graver helst selv sin ler frem af jorden. Hun undersøger og afprøver og overraskes. "I en bestemt sort glimmerler befinder sig rent faktisk glimmer, men også en smuk gylden okker...". Når hun taler om at få "jorden til at danse", handler det igen om, at jorden, leret, materialet har sin egen vilje og *raison d'être* – kunstneren er den, der kalder det frem. Og så kan Helene Callesen dog også kalde kunsten for et vindue – et vindue til noget bag værket på væggen?

At tale om "glemte, men gemte landskaber" lyder anderledes på en keramisk kunstners værksted, end det ville lyde i et museumskatalog eller i en højstemt akademisk diskussion. Lugten af ler, færdige og ufærdige værker omkring os, kollegaen fra naboværkstedet, som er forbi efter kaffe. For at finde det "glemte, men gemte" i sit ler er rejsen for Helene Callesen gået til islandske vulkanøer, for leret rummer jo mindelser om naturkræfters rasen fra længe før menneskehedens epoke. Og rejsen er gået til Tyrkiet og studier af de allerældste bondekulturers brug af leret – til byggeri, til vægmaleri, til beholdere såvel som skulpturer. Også denne historiske hukommelse, hvordan mennesker før os har haft fingrene i leret, er afgørende for, hvad Helene Callesen ønsker at kalde frem. Hun kan tale om kunstens etik, at den er rettet mod det menneskelige.

For tiden er Helene Callesens værker og hun selv på rejse til Kina. I Henan-provinsen, hvor kinesisk civilisation traditionelt regnes for at have sin oprindelse, deltager hun fra december til marts i *First Central China International Ceramics Biennale* med 41 andre keramiske kunstnere fra 20 lande under overskriften *Cont(r)act Earth*. Men også vi har lov at være med. Er der længsel i Helene Callesens værker? Er "ler på papir" et måske aldrig før set eksperiment? Ja til begge dele. For denne værkstedsgæst samler indtrykkene sig i ordet "erindring".

